

Hooldereform

Kas reformi tulemusena kujundatud rahastusmudel tagab avalike vahendite tõhusa kasutuse reformi eesmärkide saavutamiseks?

peakontrolör Ines Metsalu-Nurminen
auditijuht Tambet Drell

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni istung 29.01.2025

Reformi sisu lühidalt

❖ Eesmärgid:

- a) inimeste omaosaluse vähendamine hooldekodukuludes,
- b) kvaliteetsem hooldekoduteenus,
- c) kodus elamist toetavate teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine,
- d) omastehooldajate hoolduskoormuse vähendamine.

Reformi sisu lühidalt

❖ Muudatused teenuse rahastamises

Enne: Teenusesaaja katab kõik kulud. Kui jääb hätta, pöördub KOVi, KOV hindab vajadusi ja aitab vajaduspõhiselt.

Nüüd: KOV on rahaga kaasatud kõigil juhtudel. KOVi kohustuses universaalne osa (teenuse personalikulu) ja vajaduspõhine osa (väiksema sissetuleku hüvitis + lisaabi). Universaalse osa katteks saab kehtestada piirmäära.

Positiivne

❖ **Teenusesaajate omaosalus on vähenenud.**

2022 vs 2023 vastavalt 78% ja 61%. Inimesed maksavad praegu vähem kui enne reformi.

❖ **Teenuse kvaliteedikasvuks eelduste tekkimine.**

- a) hooldajate arv on suurenenud kiiremini kui hooldatavate arv (2023 vs 2022 aastalõpu seisuga vastavalt 15% ja 10%),
- b) kasvanud on hooldajate palgad (2023 vs 2022 ca 16%).

Probleemikohad

❖ **Prognoositust kiirem hinnakasv.**

Prognoos: pärast reformi kasvavad hinnad keskmiselt 3% aastas.

Tegelikkus: 09.2023–07.2024 tõstis hindu 75% hooldekodudest ja keskmiselt 15%. Reformieelse ajaga võrreldes on teenus kallim 35-40% (inflatsioon samal ajal 7,7%).

❖ **Märgid, et KOVid ei pruugi suuta hinnakasvuga sammu pidada.**

09.2023–07.2024 suurendas piirmäärasid vaid 9% KOVidest (2024. a oktoobris sama seis).

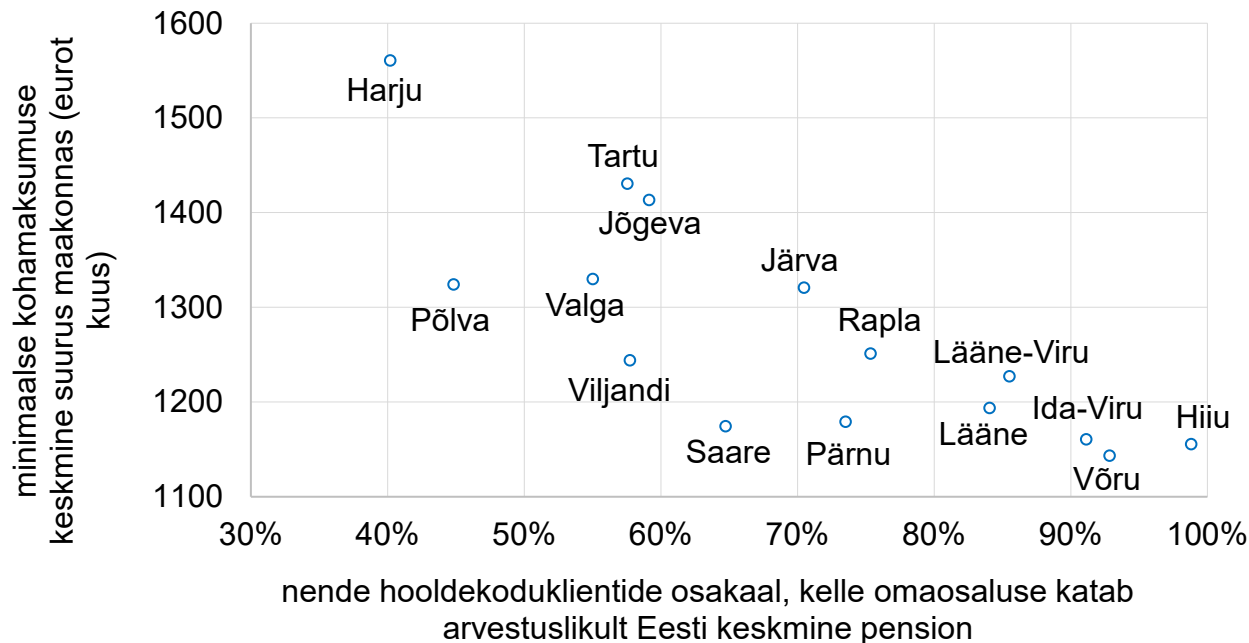

Probleemikohad

❖ Keskmisest pensionist omaosaluse katteks sageli ei piisa.

01.04.2024. a
seisuga oli selliseid
juhtumeid 35%.

Probleem on
teravam kõrgema
hinnatasemega
Harjumaal.

Probleemikohad

❖ **Hooldekodukohtade defitsiit ja selle süvenemine.**

01.2023–05.2024 suurenes kohtade arv 5% (+580 kohta). Klientide arv hooldekodudes kasvas 9%. Täituvus sageli 100% või selle lähedane. Teenuse ootejärjekorrad kohati pikad (järjekorras ka 100 ja enam inimest).

❖ **Kohtade kättesaadavuses piirkondlikult olulised vahed.**

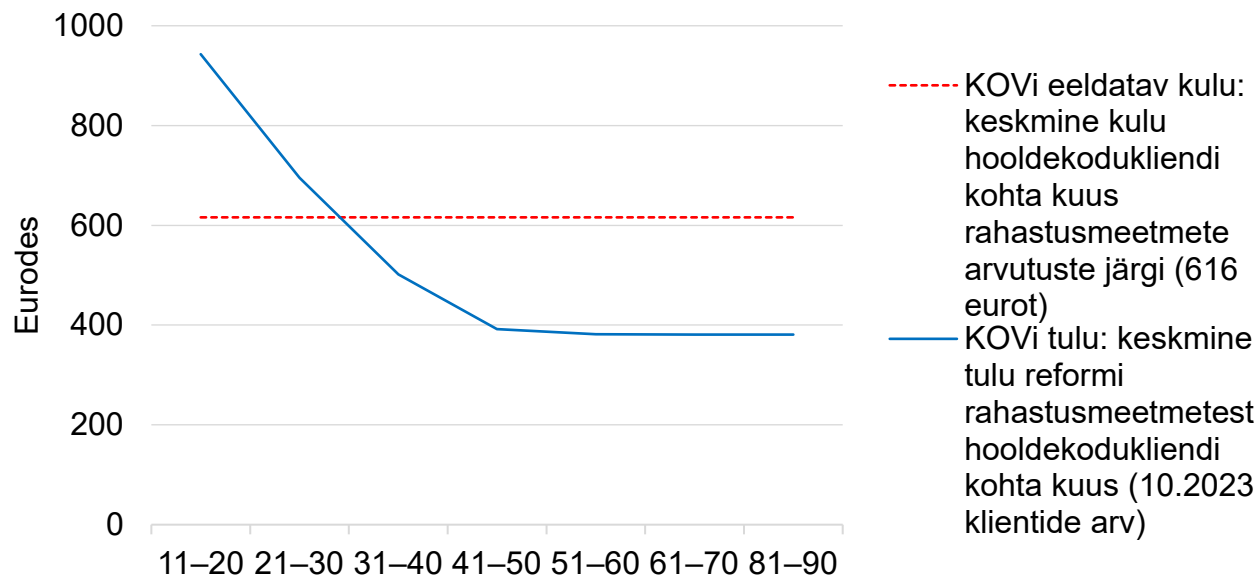
1000 vanaduspensioni saaja kohta on hooldekodukohti Põlvamaal 5 korda rohkem kui Harjumaal. Sarnane oli seis ka enne reformi.

Probleemikohad

❖ KOVid said lisaraha, kuid see jaotub ebaühtlaselt.

Tulu-kulu
tasakaalupunkt
2024: 30 klienti
1000 pension-
saaja kohta.

hooldekodukliente KOVis 1000 vanaduspensioni saaja kohta

Probleemikohad

❖ Küsitava vajalikkusega bürokraatia.

- a) Väiksema sissetuleku hüvitise arvestus: palju eri aegadel muutuvaid tegureid ja suur arvestuskoormus. Milleks, kui paljud inimesed (35%) ei saa keskmise pensioni eest omaosalust ka hüvitise korral kaetud?
- b) KOVi piirmäära seostamine vaid hooldekodu personalikuluga: piirmäärad personalikulu sageli ei kata (01.04.2024. a 46% juhtudel), kaetuse saavutamine on tihti ka objektiivselt keeruline, samas tuleb SKA-l kontrollida hooldekodude personalikulu arvestust, SKA ja hooldekodude arvestustes on vahed jne. Milleks, kui lõppastmes on oluline, kuidas jaotub KOVi ja inimese osalus lõppkulu taustal, mitte majandusliku sisu järgi?